

De Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur

'Nieuwe' studentenraad uit de startblokken aan de VUB Onderhandelingen in het oprichtingsforum zijn lopende

Het begin van het academiejaar aan de VUB heeft niet enkel geleid tot enkele straffe uitspraken over het Engels als onderwijstaal op de academische openingsrede. Daarnaast moet er omwille van het participatiedecreet o.a. op niveau van het hoger onderwijs een eenvormige structuur van inspraak en medebestuur komen voor alle studenten aan alle hogescholen, universiteiten en associaties in Vlaanderen. Met het decreet moet er aan twee verplichtingen worden voldaan. Ten eerste krijgen instellingen en associaties een informatieplicht. Ten tweede dient er aan elke associatie, universiteit of hogeschool een studentenraad te worden opgericht. Deze studentenraad kan opgericht worden volgens het model met medebestuur of volgens het participatief model. Tot vorig jaar stond het bijna alle instellingen vrij om op eigen wijze de inspraak voor studenten op niveau van de Raad van Bestuur (RvB) en andere beslissingsorganen te regelen. In vele onderwijsinstellingen hadden sommige studenten in deze beslissingsorganen een adviserende stem, hier en daar hadden enkele stemrecht en nog ergens anders werden er andere afspraken gemaakt.

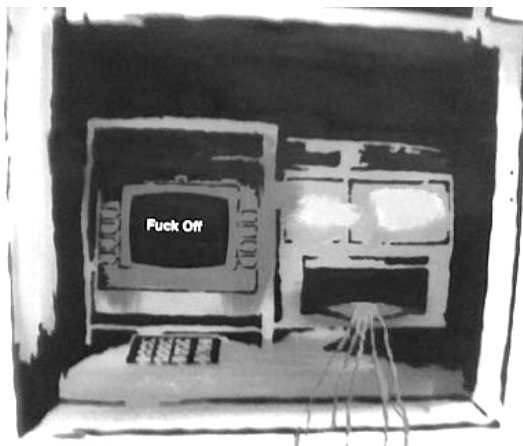
De Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS) had er dan ook zijn werk van gemaakt om de inspraak voor alle onderwijsinstellingen in de Vlaamse Gemeenschap eenvormig en zo ver mogelijk bij wet te regelen. Ze startte hiervoor onderhandelingen met voormalig Minister van Onderwijs Marleen Vanderpoorten om een participatiedecreet op touw te zetten dat net voor het einde van vorige legislatuur werd goedgekeurd. Omwille van de grondwettelijke onderwijsvrijheid kon niet alles

geregeld worden. Maar ook om instellingen, zoals de VUB waar niet alles kommer en kwel was, hun studenteninspraak en medebestuur te kunnen laten inpassen in de nieuwe wet.

De oprichting van deze studentenraad (SR) gebeurt per forum. Deze bestaat uit 14 personen: de helft vertegenwoordigers vanuit de academische overheid en de andere helft studenten. Het forum regelt o.a. hoe de samenstelling van de studentenraad eruitziet, de kiesprocedure en de duur van elk mandaat. Op 6 oktober werd er de eerste van de wekelijkse bijeenkomsten gehouden. Tegen eind december of begin januari wilt de Academische Overheid vervolgens rond zijn met een voorstel ten gronde zodat ook de RvB van de VUB zijn goedkeuring kan hechten aan het voorstel. Dat verhindert volgens hen dat de komende verkiezingen van april niet in het gedrang komen omwille van eventuele vertragingen. Een snelle timing die aan de methode Verhofstad doet denken. Met zekerheid wordt er overeengekomen dat de huidige structuur van studentenvertegenwoordigers blijft bestaan. Zowel de rechtstreeks verkozen studentenvertegenwoordigers verkozen voor de RvB en de Sociale Raad (SoR) zullen deel gaan uitmaken van de nieuwe studentenraad.

Nieuw is dat er nu ook rechtstreekse verkiezingen zullen plaatsvinden voor de Onderwijsraad (OwR). Per faculteit zal er nu ook een student moeten

verkozen worden die in de OwR zal zetelen. Deze Raad behandelt onderwijsmateries zoals examenreglementen, opleidingsprogramma's en de opvolging van het semesterstelsel. Deze studenten zullen nu ook automatisch zetelen in de nieuwe SR

die bijna uitsluitend adviesbevoegdheid heeft. In totaal zullen er in de studentenraad dus 24 studenten zetelen: 8 rechtstreeks verkozen studenten voor de RvB, 8 voor de SoR en 8 voor de OwR.

Breekpunt

In de tweede bijeenkomst van het forum was er sprake van een eerste breekpunt. Omwille van de faculteitsgebonden afvaardiging voor de RvB en de OwR wilde men dit principe ook doortrekken voor de Sociale Raad. Voorheen verliep de verkiezing van de vertegenwoordigers in de Sociale Raad niet via een faculteitsgebonden afvaardiging. Zo kon iedereen ongeacht van welke faculteit met anderen een lijst vormen en lag het ook makkelijker om het verkiezingsquorum van 25% behalen

voor de SoR in zijn geheel, dan voor elke faculteit apart. Waarom dan toch faculteitsgebonden? Op die wijze wilde vooral de Academische Overheid een scheeftekening op niveau van de faculteiten vermijden in de SR als deze adviezen zou moeten verstrekken aan de RvB. De faculteitsgebonden politiek mag dan wel op niveau van het academisch personeel spelen op de verschillende beslissende raden, bij de studenten verloopt dit al jaar en dag anders, argumenteerden de vertegenwoordigers. Ze werken gewoon samen en niet tegen elkaar, of soms dan toch. Bovendien ervoeren de studenten dit zelf als een goed systeem, men begreep niet waarom dit principe ook op de Sociale Raad moest worden toegepast. Bovendien zou bij een magere verkiezingsopkomst het quorum harder in het nadeel spelen voor de Sociale Raad. Om het euvel te omzeilen besliste men om de studenten vanuit de SoR niet te laten meebeslissen in adviezen m.b.t. tot onderwijsmateries en agendapunten van de Raad van Bestuur. Door deze truk in te bouwen blijft het kiessysteem voor de SoR behouden.

Een nieuw punt van discussie zal ook de timing van de verkiezingsperiode zijn. De studentenvertegenwoordigers zitten hiermee niet op dezelfde lijn als het voorstel van Vice-Rector Michel Magits. Vorig jaar werd omwille van de gelijkshakeling van de mandaten met het academiejaar de verkiezingen eind april gehouden, net na de lentevakantie om ze te laten beginnen begin september. En slechter kon het niet vallen volgens de studenten. De lage opkomst

zorgde ervoor dat het quorum van 25% niet werd behaald. Hierdoor hadden verschillende studenten van de faculteiten geen stemrecht in de Raad van Bestuur en konden ze slechts met raadgevende stem zetelen. In totaliteit werd het quorum voor de Sociale Raad wel behaald omdat de stemmen van alle studenten in één pot terecht kwamen. De lage opkomst had volgens de studenten vooral te maken met het feit dat studenten na de lentevakantie vaak minder aanwezig zijn op de universiteit dan het eerste semester of in het begin van het academiejaar. De interesse is ook minder aanwezig omdat veel studenten met de neus richting examens, scripties en thesis staan. Eveneens zijn er studenten die überhaupt niet meer komen stemmen omdat ze na de eerste examens in januari hun studies opgeven, maar dus wel blijven meetellen voor het quorum. Daarom pleiten de studenten voor een verschuiving naar de eerste maand van het academiejaar: een periode waar studenten veel op de campus zijn en dus ontvankelijk voor verkiezingen zoals deze. Daar ontmoet ze wellicht tegenstand vanuit de administratie die omwille van organisatorische aspecten zulks tijdschema moeilijk haalbaar acht.

Democratie heeft zijn prijs. Als de Academische Overheid rekening wil houden met de geploegenheden van het studentenleven, en haar traditie als meest democratische universiteit eer wil aandoen zal ze inzien dat deze toegevingen haar alleen maar ten goede kan komen. Anders blijft haar P.R.-ballon maar gevuld met air de orval. Misschien voor eventjes aantrekkelijk maar niet meer dan dat. Wordt alleszins vervolgd.

Voor meer info zie ook volgende website <http://www.vvs.ac>

Pieter Vissers

Nederlands, ne plus que ça Nederlands als onderwijstaal staat steeds meer onder druk

Nauwelijks is Vlaanderen en Brussel +/- 40 jaar officieel Nederlandstalig en de roep naar Engels als onderwijstaal in het hoger onderwijs lijkt de meest evidente vanzelfsprekendheid geworden. Dat moeten we toch geloven van Rector Benjamin Van Camp in zijn academische openingsrede en een recent verschenen artikel "My brain works in Dutch: Iedereen klaar voor onderwijs in het Engels?" aan de hand van Lies Sercu in Delta, het nieuwe tijdschrift voor Hoger Onderwijs. Nog even verder blijven roepen en we denken dra dat het de realiteit is.

Wat geschiedenis al niet vermag. Pour la petite histoire moet er niet gezegd worden dat Nederlands als erkende onderwijs- en bestuurstaal een lange weg heeft afgelegd sinds het ontstaan van België. Als middel tot democratisering, de ontwikkeling van de eigen moedertaal en wetenschappelijke taal hebben sinds 40 jaar jongeren, nu onze olijke bestuurders, kunnen genieten van een regime dat hen voor het eerst geen extra discriminerende drempels in de weg legde. Ze hebben relatief goedkoop in het Nederlands (niet het Frans), mits de nodige inspanning, hun diploma kunnen behalen en zich kunnen opwerken op de maatschappelijke ladder. Dat hoeft allemaal niet meer klaarblijkelijk, mag het AUB terug iets

elitairder.

Met de Bachelor-Master hervormingen werden in het nieuwe decreet voor hoger onderwijs bijna geen restricties meer opgelegd voor het aanbieden van onderwijs in een andere taal op niveau van de Master-Opleiding. Een goede zaak lijkt het, interessant, we zijn in een geglobaliseerde wereld, internationaal gericht... Spaans, Roemeens, Duits, Pools, Maleisisch, Fins, Wit-Russisch enz... Maar de nieuwe taal is het Engels wel te verstaan, het moet de nieuwe "lingua franca" worden. Niet langer het Frans, Duits of andere talen. Laten we eerlijk zijn, deze gedachte is wel passé, zo wil men ons doen geloven. De discussie en argumenten zijn uiteraard veel breder maar bij beiden kwamen dezelfde treffende elementen naar boven. Van Camp formuleert het iets cryptischer, "Vanuit Europees perspectief zal de attractiviteit van deze opleidingen verhoogd worden door meertaligheid in de opleidingen in te voeren, waarbij het Engels de 'lingua Franca' is." (u moet er nog eens de volledige versie op na lezen). Sercu was meer to the point "Om op de internationale onderwijsmarkt een rol te kunnen blijven spelen, moeten instellingen van hoger onderwijs internationaliseren. Een belangrijk element in dit proces is het gebruik van

Engels als onderwijstaal." Want zo beargumenteerde ze verder, hoe kunnen we er anders voor zorgen dat er meer buitenlandse studenten naar Europa komen?

Op wereldwijde schaal ligt de verhouding voor Amerika zeer gunstig. Ze trekt meer (top)studenten aan die dure opleidingen volgen, enz... Vergeet niet dat de onderwijsmarkt internationaal big-bussines is geworden. Ze heeft de voordelen van een gelijkwaardige diplomastructuur en één internationale landstaal in huis te hebben. Buitenlandse studenten willen veel betalen voor een 'gerenommeerde' opleiding waar ze meer dan de volle pot voor moeten betalen. Het Verenigd Koninkrijk als voorbeeld, waar je nog niet snel af bent van je studies voor om en bij de 300.000 Bfr per jaar. Dat was ook de bekommernis en hoofdfreden om het Europees Hoger Onderwijs op één leest (Bologna-akkoord) te schoeien en de concurrentie aan te gaan met Amerika, wist Dirk van Damme (Kabinetschef bij Minister van Onderwijs en Vorming) reeds enkele jaren geleden te vertellen, "Eén van de belangrijkste redenen om 'Bologna' te steunen zijn de ontwikkelingen in de internationale economische politiek (...). Gaan wij ons verdedigend opstellen tegenover de Amerikanen die hier de markt proberen in te pakken en gaan

wij anderzijds als Europese instelling zelf de internationale markt op? Komt er zoiets als een Europese onderwijsstandaard tegenover de Amerikaanse?"

Over Hoger Onderwijs als handelswaar spreken lijkt nog de enigste bestaansreden te zijn. Waar Nederlands en andere niet Engelstalige landen ten spijt aan moeten deelnemen ter wille van een 'onderwijsmarkt'. Ook in de belangrijke handelsbesprekingen over de GATS (General Agreement on Trade in Services) is hoger onderwijs, net zoals water & elektriciteit, een te privatiseren 'dienst' en moet deze vrijgemaakt worden. Geen restricties meer op de diploma en subsidiëeringsvoorwaarden (les in nederlands), enz... Verschillende belangen komen bij elkaar en elke keer opnieuw is het een economisch gegeven dat de eigen taal, in dit geval het Nederlands ten koste moet gaan van de markttaal. Juist omdat men onderwijs als een economisch gegeven en niet als een cultureel gegeven wil beschouwen. Dit terwijl het Verdrag van Rome, het grondvest van de Europese Unie, onderwijs expliciet formuleerde als een cultuurgegeven. Het moest dus buiten de Economische Europese

Gemeenschap (EEG) worden gehouden. In Nederland wilde Onderwijsminister Ritzen enkele tijd terug koudweg het Engels invoeren als enige onderwijstaal aan de Nederlandse universiteiten om "mee te kunnen" met de "internationalisering". De Nederlandse Kamer pareerde het voorstel gedeeltelijk "...ze vreest dat in Nederland een (culturele) bovenlaag zou ontstaan die zich niet meer op de eerste plaats in het Nederlands uitdrukt. Dat alle Nederlanders, ongeacht hun vreemde talenkennis, wetenschappelijk onderwijs kunnen volgen of geven, acht de Kamer bovendien belangrijker dan het aantrekken van wat meer buitenlandse studenten.". En daarmee is voorlopig al veel gezegd, want binnenkort moeten de nieuw op te richten studentenraad ook verplicht uitspraak doen over het gebruik van de onderwijstaal in hun eigen instelling.

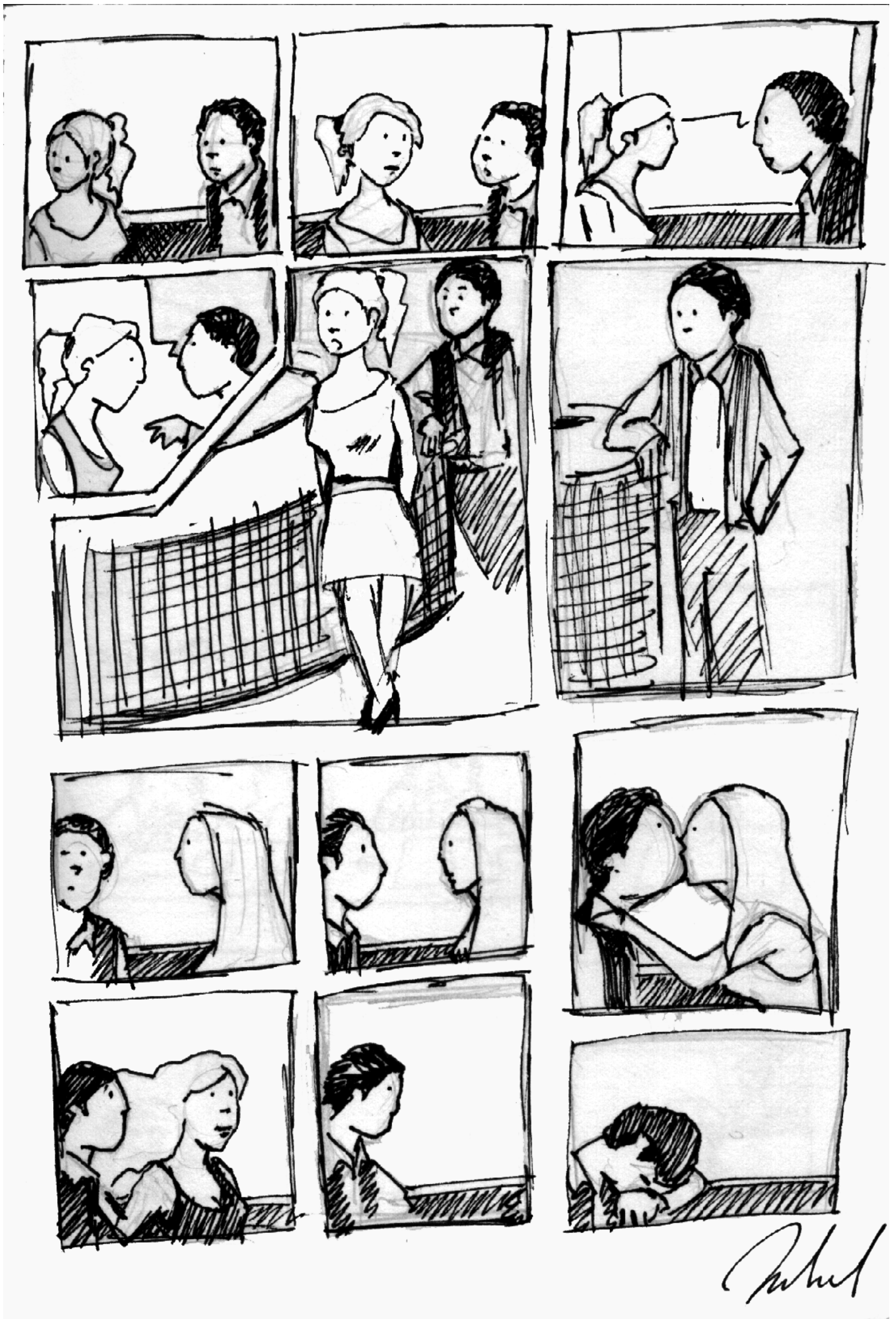
Pieter Vissers

Bronnen:

- Lies Sercu (2004) My brain works in Dutch: Iedereen klaar voor onderwijs in het Engels?, Delta, nr.3
- Benjamin Van Camp (2004) Speech Academische Openingsrede, <http://www.vub.ac.be/downloads/rector04.pdf>
- K. Verelst (2002) <http://homepages.vub.ac.be/~kverelst/Bologna.htm>

Peter